

Inhoudsopgave :

POLEN / OP WEG NAAR HET BUITENGEWONE 9e PVAP-CONGRES (II)	pag. 1
ZESDE CHINESE CC PLENUM KOMT MET HISTORISCHE BALANS	pag. 4
OOST-EUROPESE BELANGSTELLING VOOR HET CENYC - CONGRES	pag. 8

POLEN / OP WEG NAAR HET BUITENGEWONE 9e PVAP-CONGRES (II) *)

Met de brandbrief van het CC-CPSU aan het CC-PVAP (5 juni) waren de mogelijkheden om op de PVAP-leiding druk uit te oefenen bij lange na nog niet uitgeput. Zo startte half juni, vier weken voor het begin van het 9e PVAP-congres (14 juli), opnieuw een verbaal offensief.

Op 20 juni verklaarde het hoofd van de CC-CPSU-afdeling Internationale Informatie, , dat "er nog steeds een mogelijkheid" was "om een nationale ramp te voorkomen. Het is tijd om beslissend in te grijpen ten einde Polen echt uit zijn rampzalige toestand te halen".

Een dag later haalde de opperbevelhebber van de Warschaupactstrijdkrachten in een artikel in het Sowjetrussische legerblad Krasnaya Zvezda fel uit naar de PVAP-leiding. Hij schreef dat de Poolse leiders lijdzaam toezien hoe "contra-revolutionaire krachten proberen het land uit het Warschaupact los te maken". Volgens is de "militaire eenheid van het Warschaupact de belangrijkste taak van de socialistische gemeenschap. Zij dient om de socialistische verworvenheden te beschermen".

In navolging van de CPSU-brief van 5 juni atuurden de Hongaarse en de Bulgaarse CP 22 juni eveneens een brief aan de PVAP-leiding. Hoewel gematigder van toon onderschreven de beide brieven het CPSU-standpunt met betrekking tot de ontwikkelingen in Polen volledig. Zo zegde de Hongaarse CP "steun" toe om "op eigen kracht" de mogelijkheden te boven te komen, terwijl de Bulgaarse CP de "overtuiging" uitsprak dat de PVAP "er alles aan zou doen om het land uit de crisis te leiden".

Veel scherper van toon was de brief van de Tsjechoslowaakse broederpartij, die 26 juni in Warschau overhandigd werd. Daarin werd nogmaals gewaarschuwd voor het gevaar van "contra-revolutie" en met klem op maatregelen aangedrongen. De PVAP-afdeling Warschau ontving tevens een brief van de CPSU-afdeling Moskou, waarin de PVAP-leden werden aangespoord krachtig en resoluut op te treden voor de versterking van het marxisme-leninisme.

*) Zie voor I, SBP-Periodiek nr. 84, d.d. 19 juni 1981.

Reacties

De verbale steun van socialistische broederlanden had tot gevolg dat voorstanders van de "harde lijn" binnen de PVAP een campagne tegen de hervormingsgezinde meerderheid begonnen. Het forum van Katowice, een groepering van op Moskou georiënteerde PVAP-leden, viel opnieuw in een verklaring de liberale tendens in de officiële Poolse media aan. Inmiddels bleek in Poznan een soortgelijk forum opgericht te zijn. In een artikel, waaraan de Sowjetpers ruim aandacht schonk, riep het Poznan-forum op leiders te kiezen die borg staan voor het orthodoxe marxisme. Tevens vroeg het forum de Poolse regering (hoofd)-redacteuren en verslaggevers te ontslaan, die verantwoordelijk zijn voor de anti-communistische tendenzen, waarbij met name ook de onafhankelijke vakorganisatie Solidariteit genoemd werd.

Deze scherpe aanvallen droegen zeker bij tot een gewijzigde opstelling van Solidariteit. Zo nam de vakbond maatregelen om radicale publicaties te beteugelen. Enkele dissidenten, die redactionele functies bekleedden, werden ontslagen en politieke commentaren zouden in het vervolg minder scherp moeten zijn. Solidariteit-leider wees eind juni nog eens op de noodzaak niet meer te staken. Met het oog op de economische crisis moet Solidariteit van het stakingswapen afzien.

riep de leden van Solidariteit op "de rijen te sluiten" om eventuele "provocaties" het hoofd te kunnen bieden en deed een dringend beroep de Sowjet-Unie niet te provoceren. De Poolse radio, die dit bericht uitzond, meldde ook dat zich met nadruk "namens de gehele vakorganisatie Solidariteit" wenste te distantiëren "van welke poging dan ook gericht op het provoceren en beschadigen van de goede Pools-Sowjetrussische relaties".

Had het offensief van de "hardliners" een matigende invloed op de opstelling van Solidariteit, bij de verkiezingen van de gedelegeerden naar het 9e PVAP-congres kwam het enkele malen tot een confrontatie tussen voor- en tegenstanders van de orthodoxe richting. Inzet was de vraag of ook anderen dan gedelegeerden met een mandaat van de basis (d.w.z. gekozen door de plaatselijke partijorganisatie) geplaatst konden worden (op aanbeve-

ling in het centrale partijapparaat) op de lijst van gedelegeerden naar het PVAP-congres. Op verschillende regionale verkiezingen (Poznan, Warschau, Katowice) kon partijleider [] slechts door direct ingrijpen voorkomen dat de orthodoxe stroming binnen de PVAP reeds voor het partijcongres een nederlaag leed.

Hoe paradoxaal het ook lijkt het persoonlijk ingrijpen van [], om tegenstanders van zijn hervormingskoers op de lijst van gedelegeerden naar het partijcongres te krijgen, was de enige mogelijkheid om een splitsing binnen de PVAP tegen te gaan. Immers een nederlaag van de orthodoxe lijn zou de druk vanuit Moskou, alsmede de kans op een uitnodiging van pro-Moskou georiënteerde PVAP-leden aan de CPSU om in Polen orde op zaken te stellen, alleen maar vergroten.

PVAP-leider [] zal op het komende 9e PVAP-congres de huidige status quo zeker willen handhaven en zich er persoonlijk voor inzetten, want een sterkere orthodoxe vleugel, hetgeen niet in de lijn van de verwachtingen ligt, zou zowel binnen de PVAP als bij Solidariteit het nodige verzet oproepen. Het tegenovergestelde, een volledige overwinning van de hervormingsgezinden, zou de CPSU onwelgevallig zijn.

3 juli 1981

ZESDE CHINESE CC PLENUM KOMT MET HISTORISCHE BALANS

Nog net vóór de viering van de zestigste verjaardag van de oprichting van de Chinese Communistische Partij (CCP), 1 juli, is in Peking de zesde plenaire vergadering van het centrale partijcomité gehouden. Waarschijnlijk is het zo dat de CCP-leiding het plenum gedurende ongeveer een half jaar voor zich uit heeft geschoven vanwege interne meningsverschillen en acute problemen bij de moderniseringspolitiek.

In algemene zin moet de opdracht van de afgevaardigden naar de bijeenkomst zijn geweest : het afsluiten van het overgangstijdperk na de dood van (sept. 1976), met andere woorden : het orde op zaken stellen binnen de partij vóór het komende Twaalfde CCP-congres. In de context van de actuele machtsverhoudingen in Peking kwam dit neer op bevestiging en versterking van de invloedrijke posities van de groep rond en op de goedkeuring van een lijvige partijresolutie waarin de geschiedenis van de CCP, inclusief de goede en vooral de slechte kanten aan het tijdperk , volgens de huidige opvattingen was vastgelegd.

Het zal duidelijk zijn dat het plenum, juist omdat het zich had uit te spreken over deze resolutie - waarvan de publicatie bij herhaling officieel voor de jubileumdag was aangekondigd - moeilijk nog verder uitstel had kunnen lijden.

Personele mutaties

De veranderingen in het personele vlak waren het meest voorspelbaar. Na de politieke isolatie van in de loop van het afgelopen anderhalf jaar, de ernstige kritiek op zijn persoon in november-december 1980 en de officieuze overname van het partijvoorzitterschap sindsdien door secretaris-generaal , was de formele bevestiging van de overdracht van het CCP-leiderschap nog slechts een kwestie van tijd en gelegenheid. Hetzelfde gold in feite voor het voorzitterschap van China's hoogste militaire beleidsorgaan, de Militaire Commissie van het CCP-CC. Vanaf medio december j.l., toen bleek dat deze taak aan het al verregaand ontmantelde voorzitterschap van had onttrokken, kon 's benoeming in die functie worden verwacht.

Betrekkelijke onzekerheden in de personele sfeer zijn de afgelopen maande eigenlijk alleen geweest : het lot van ; dat van de 83-jarige eerste vice-voorzitter, de zich als een dwarsligger en bondgenoot van ont-poppende maarschalk ; de toekomst van het algemeen secretariaat

en een mogelijke bevordering van premier .

Wat betreft, hij is er met een degradatie tot zesde (en laatste) vice-voorzitter niet eens zo slecht vanaf gekomen. Zijn rol lijkt echter, mede in het licht van de ernstige kritiek op hem in de partijresolutie, uitgespeeld. Alleen wanneer het Twaalfde CCP-congres hem in deze positie handhaaft heeft hij wellicht nog politieke toekomst. Moeilijker zal het , en vallen om zich te ontdoen van die over een sterke achterban in het leger schijnt te beschikken. Naar het zich liet aanzien demonstreerde door zijn afwezigheid bij de jubileumplechtigheid op 1 juli al direct hoe oneens hij het is met de afzetting van ten gunste van die hij onervaren en ongeschikt acht. Ten aanzien van het algemeen secretariaat werd geen nadere beslissing genomen. Nominaal verenigt thans het ambt met zijn voorzitterschap. Ook hier zal het congres zeker meer duidelijkheid verschaffen. Premier , tegen wiens beleid de laatste maanden kritische geluiden te horen zijn geweest, maakte nochtans de promotie die voor hem werd voorspeld.

Hij werd derde CCP vice-voorzitter en behoort nu tot de kleine 7 koppige vaste commissie van het Politburo die er hiërarchiek als volgt uitziet :

1. Voorzitter	(65)
2. eerste vice-voorzitter	(83)
3. tweede " "	g (77)
4. derde " "	(62)
5. vierde " "	(76)
6. vijfde " "	(74)
7. zesde " "	(60)

De partij evalueert haar verleden

De lange (38 punten, 119 pagina's) resolutie die het CC (uiteraard) unaniem goedkeurde en welke op 30 juni werd gepubliceerd onder de titel "Resolutie betreffende sommige kwesties in onze partijgeschiedenis sedert de stichting van de Chinese Volksrepubliek", kan met recht in de beide betekenissen van het woord een "historische" worden genoemd. Historisch in de zin van "een mijlpaal" is het document aangezien de Chinese partij niet eerder op een zo onverbloemd kritische en zelfkritische wijze een balans opmaakte over haar eigen geschiedenis en degene die daaraan van 1921 tot 1976 bij uitstek gestalte heeft gegeven, wijlen

In de zin van "geschiedkundig overzicht" is de resolutie historisch, en veelomvattender dan de titel suggereert, omdat de CCP erin een overzicht geeft over het zestigjarig verleden, waarbij een opsomming van de ervaringen sinds de stichting van de Volksrepubliek (1949) en een evaluatie van de door gespeelde rol.

Ter compensatie van het in het begin van de resolutie danig geruïneerde image van - "wiens laatste jaren een tragedie" waren, die "persoonlijk verantwoordelijk voor de catastrofe" van de Culturele Revolutie was, die "eigenwijs en arrogant geworden" tot "linkse dwalingen" verviel - besluit het document met een grootscheepse wetenschappelijke uitwijding over de blijvende geldigheid van het Denken. Vanzelfsprekend in een door de huidige pragmatische leiding geselecteerde en aangepaste vorm. Ondanks de vele niet mis te verstane veroordelingen aan het adres van wijl de Grote Roerganger, waarvan toch wel het leeuwendeel ressorteert onder het hoofdstuk Culturele Revolutie, is de conclusie van het document dat " 's verdiensten voor de Chinese Revolutie zijn fouten verre overtreffen" en dat "zijn dwalingen pas op de tweede plaats" komen. Het is letterlijk de inschatting eind 1980 door persoonlijk gegeve en derhalve allerminst verrassend nu zij in de resolutie wederom opduikt. Of het nu een concessie behelst van c.s. aan zijn opponenten (relatieve -loyalisten als en) of niet, zeker is dat vrijwel niemand in Peking zal hebben geopteerd voor het alternatief : een ideologisch vacuum, gepaard met interne tweedracht op hoog niveau en sociale onrust in het gehele land.

Degene die naast in het document met name genoemd een fikse veeg uit de pan krijgt is ex-CCP voorzitter . De enige positieve opmerking over hem, "hij leverde een bijdrage aan de uitschakeling van de contrarevolutionaire klik van (=de Bende van Vier) en deed nutti werk daarna", wordt gevolgd door een reeks scherpe aantijgingen.

zou ten onrechte het -loyalisme hebben bevorderd en "lange tijd nodig gehad hebben om die fout te corrigeren ". Hij zou de theoretische grondslagen van 's moderniseringsbeleid (waaronder de "discussie over het waarheidscriterium") hebben willen saboteren en de rehabilitatie van oudere, abusievelijk veroordeelde kaderleden (lees : mensen als) getracht hebben uit te stellen of tegen te werken. heet voorts de persoonscultus rond te hebben voortgezet en die rond zijn eigen

figuur te hebben geaccepteerd en aangewakkerd. Tenslotte stelt de resolutie dat hij "mede-verantwoordelijk is geweest voor het doldrieste streven naar snelle resultaten op economisch terrein" en voor het continueren van sommige andere "linkse" politieke dwalingen. "Het is duidelijk", zo zegt het document, dat onder zijn leiding een correctie van de linkse dwalingen in de partij onmogelijk is, laat staan een herstel van de goede partijtradities".

Over de nieuwe voorzitter kan, behalve wat er over zijn wisselvallige carrière in het spoor van en geprotegeerd door al bekend is, nog niet veel meer worden gezegd dan dat hij vermoedelijk in sterke mate zal optreden als een lid van het door geïnspireerde en gedomineerde collectief. Of een en ander nog een nieuw partijorganisatorisch raamwerk gaat krijgen waarbinnen de jongere generatie van en c.s., gesteund door ouderen als , etc. gaat functioneren - te denken is aan een eerdergenoemde Adviesraad - zal op het Partijcongres kunnen blijken.

OOST-EUROPESE BELANGSTELLING VOOR HET CENYC - CONGRES

CENYC, NPIJ, ANJV

Van 10 tot en met 14 juni j.l. vond in Kerkrade het 12de congres van de CENYC, de Council of European National Youth Committees, plaats. Bij de CENYC zijn aangesloten de nationale jeugdcomité's van de westerse en neutrale landen in Europa. Deze jeugdcomité's vormen de nationale koepelorganisaties van de in de respectievelanden actieve jongerenorganisaties. In Nederland heet de nationale koepel NPIJ, het Nederlands Platform Internationaal Jongerenwerk. Het NPIJ bundelt de internationale relaties van de jongerenorganisaties van vrijwel alle politieke partijen, de organisaties voor jeugd- en jongerenwerk en de organisaties van werkende jongeren.

Binnen de CENYC behoort het NPIJ naast de nationale jeugdkoepels van België, Groot-Brittannië, Ierland, West-Duitsland en de Scandinavische landen tot de meest actieve, hetgeen onder meer tot uitdrukking komt in het CENYC-voorzitterschap van [naam], voorzitter van de PPR-jongeren en het NPIJ. Het ANJV (Algemeen Nederlands Jeugd Verbond), de CPN-jongerenorganisatie, speelt binnen het NPIJ een niet onaanzienlijke rol. Zo bekleedt de CPN-activist [naam] een belangrijke positie binnen het administratieve apparaat van het NPIJ en was nog recent *) ANJV-voorzitter de NPIJ-vertegenwoordiger in een CENYC-delegatie naar een internationaal forum.

Onlangs motiveerde de ANJV-leiding haar belangstelling voor het NPIJ-gebeuren in een intern stuk als volgt :

"Middels het NPIJ nemen we deel aan breed samengestelde Nederlandse delegaties die andere landen of internationale congressen bezoeken. Dit geeft ons extra mogelijkheden voor het aanknopen van contacten met een breed scala van progressieve jongerenorganisaties uit heel Europa".

*) Tijdens het Wereldforum van Jongeren en Studenten voor Vrede, Ontspanning en Ontwapening, van 19 tot 23 januari 1981 te Helsinki.

WFDJ, IUS

Het internationale communistische mantelwezen kent zowel voor jongeren als studenten een specifieke organisatie, respectievelijk de in Boedapest gevestigde Wereldfederatie van Democratische Jongeren (WFDJ) en de in Praag zetelende Internationale Unie van Studenten (IUS). Deze organisaties overkoepelen de jongeren- en studentenbonden van de Oosteuropese CP-en alsmede de meeste mantelorganisaties van jeugd en studenten van de nationale CP-en in de rest van de wereld. Zij kenmerken zich door een onafgebroken pro-Sowjet-stellingname. Hun grootste bekendheid danken WFDJ en IUS aan het feit dat zij gezamenlijk eens in de vijf jaar een Wereldjeugdfestival organiseren *).

Net als de belangrijkste internationale communistische mantelorganisatie, de Wereldvredeeraad, streven de WFDJ en de IUS ernaar door het leggen van zoveel mogelijk contacten met niet-communistische organisaties te komen tot gezamenlijke initiatieven en op den duur samenwerkingsverbanden, waarbij dankzij hun sterk gecentraliseerde organisatiestructuur en de schier grenzeloze financiële ondersteuning vanuit het Oostblok de communistische mantelorganisaties een dermate grote voorsprong hebben op hun westerse gesprekspartners, dat Oosteuropese dominantie van die initiatieven en samenwerkingsverbanden voor de hand ligt.

De Oost-Westeuropese jongerensamenwerking

Een duidelijk voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling vormen de pogingen te komen tot een pan-europese jongerenorganisatie. Na jarenlang voor-overleg werd in oktober 1980 in Budapesteen constituerende vergadering gehouden, waarop overeenstemming bereikt werd over een raamwerk voor pan-europese jongeren- en studentensamenwerking. Weliswaar is dit "raamwerk" nog niet de uiteindelijke samenwerkingsvorm die WFDJ en IUS voor ogen staat, maar het kan gezien worden als een eerste concrete stap op de weg die de Oosteuropese jongerenorganisaties wensen te bewandelen. Aan het voor-overleg ende constituerende vergadering in Boedapest werd van Westeuropese zijde naast de CENYC deelgenomen door de IFLRY **), de IUSY ***) en de UEJDC ****), de internationale organisaties van resp. liberale, sociaal-democratische en christen-democratische jongeren.

-
- *) Het meest recente in juli 1978 in Havana
 - **) International Federation of Liberal and Radical Youth
 - ***) International Union of Socialist Youth
 - ****) Union Européenne des Jeunes Démocrates Chrétiens

Aangezien deze jongeren - hun nationale organisaties zijn meestal ook aangesloten bij het met de CENYC verbonden nationale jeugdcomité - indirect ook bij de CENYC zijn aangesloten, is de CENYC in het contact met Oost-Europa per definitie de belangrijkste westerse gesprekspartner. De volgende concrete stap in de Oost-Westeuropese jongerantoenadering zal een tweede "raamwerk"-bijeenkomst aan het eind van dit jaar zijn *). In de tussentijd beijvert met name de WFDJ zich het op de eerste "raamwerk bijeenkomst overeengekomen samenwerkingsprogramma zo uitgebreid mogelijk gestalte te geven. In interne instructie aan de bij de WFDJ aangesloten organisaties wordt keer op keer gehamerd op de noodzaak de niet-communistische organisaties te herinneren aan het in Budapest overeengekomene. Als een van de belangrijkste afspraken waarvoor de WFDJ zich sterk maakt kan het bijeenroepen van een Europese Jeugd- en Studentenconferentie over Milieuzaken genoemd worden, welke van 6 tot 8 november a.s. in Bommersvik (Zweden) gehouden zal worden en waarvan het Zweedse bij de CENYC aangeslote jeugdcomité (SUL) de gastheer zal zijn. Alleen dit gebeuren al stelt de WFDJ en de IUS in de gelegenheid middels voorbereidingsbijeenkomsten een regelmatig contact met de Westeuropese jongerenorganisaties te onderhouden. Voegt men daarbij onder meer de bijeenkomsten van de "consultatieve follow-up groep" van het "raamwerk" **), dan wordt duidelijk dat hier een geheel nieuw terrein van Oost-Westuitwisseling geopend is met alle daarbij behorende mogelijkheden voor beïnvloedingsactiviteiten en inlichtingenwerk.

Het CENYC-congres

In het hierboven geschetste kader mag de uitgebreide belangstelling van Oosteuropese zijde voor het CENYC-congres in Kerkrade dan ook geen verwondering wekken. Drie Russen, drie Oost-Duitsers, twee Tsjechen, twee Hongaren, een Roemeen en een Pool woonden het congres als gast bij. De waarde die WFDJ en IUS aan hun belangrijkste gesprekspartner, de CENYC

*) Van 30 november tot 3 december 1981 in Bern.

**) O.a. in Minsk, 8 - 9 april j.l.

toekennen werd nog eens extra benadrukt door de aanwezigheid van de Hongaar (Secretaris-generaal van de WFDJ), de Rus (WFDJ- vice-president), de Tsjech (president IUS) en de Oostduitser (IUS-penningmeester). De eerder genoemde CPN-activist trad op als de organisator van het geheel.

Aangetekend moet nog worden, dat de in Kerkrade aanwezige Oosteuropaanen zich niet van de in het congrescentrum aanwezige telefoon bedienden, maar voor hun gesprekken gebruik maakten van buiten het terrein gelegen telefooncellen. Een duidelijke aanwijzing dat zij contra-inlichtingen - c.q. - beïnvloedingsactiviteiten vermoedden. Deze geheimzinnige handelswijze was des te opmerkelijker aangezien een van de Oosteuropaanen naar aanleiding van het congres verklaard had geen behoefte te hebben aan contacten elders in Nederland, omdat alle voor hem belangrijke jongeren in Kerkrade aanwezig zouden zijn.

Het 12e CENYC-congres leverde geen opzienbarende nieuwe stap op in de Oost-Westeuropese jongerentoeadering. Desalniettemin mag de Oosteuropese belangstelling voor het congres indicatief genoemd worden voor een van die zijde toegejuichte ontwikkeling. Gelet op de bijzondere rol die Nederlanders binnen de CENYC vervullen en de steeds opnieuw gebleken grote waarde die WFDJ en IUS aan het contact met de CENYC hechten is voortgaand belangstelling voor het Oost-West-jongeren-gebeuren op zijn plaats.